

ŠÍŘENÍ RÁDIOVÝCH SIGNÁLŮ ANTÉNY

Skripta RCD Radiokomunikace spol. s r. o.

Určeno pro
naprosté začátečníky pro základní orientaci

OBSAH

1	ŠÍŘENÍ RÁDIOVÝCH SIGNÁLŮ	2
1.1	Rychlost šíření rádiových signálů	2
1.2	Délka vlny	2
1.3	Frekvence	2
1.4	Vztahy mezi těmito jednotkami	2
2	ANTÉNY	3
2.1	Vyzařovací charakteristika antény	3
2.2	Impedance antény	3
2.3	Mechanické rozměry antény	3

1 ŠÍŘENÍ RÁDIOVÝCH SIGNÁLŮ

1.1 Rychlost šíření rádiových signálů

Rychlost šíření rádiového signálu je shodná s rychlostí světla. Tato rychlost závisí na prostředí:

- **c = rychlost ve vakuu** (ve vzduchu) $c = 3 \cdot 10^8$ m/s (= 300 000 km/h)
- rychlost ve skle (v optickém vlákně) $v = 2 \cdot 10^8$ m/s = $\frac{2}{3} \cdot c$

1.2 Délka vlny

$$\lambda = \text{délka vlny} \quad [\text{m}]$$

Délka vlny je vzdálenost mezi dvěma maximy (minimy) jedné periody elektromagnetické vlny. V minulosti bylo obvyklé charakterizovat rádiový vysílač délkou vlny – zvláště v oblasti dlouhých a středních vln.

1.3 Frekvence

$$f = \text{frekvence} \quad [\text{Hz}] = [1/\text{s}]$$

Frekvence elektromagnetického vlnění je rovna počtu period za jednu sekundu.

Převrácenou hodnotou $t = 1/f$ [s] je doba trvání jedné vlny.

V současné době je obvyklé rádiový vysílač charakterizovat frekvencí elektromagnetického vlnění – pro pohodlí se používají odvozené jednotky [kHz], [MHz], při převodech jednotek je nutné počítat se základní jednotkou [Hz].

1.4 Vztahy mezi těmito jednotkami

$$c = \lambda \cdot f \quad \text{jednotky: } [\text{m/s}] \quad [\text{m}] \quad [1/\text{s}]$$

$$\lambda = c / f \quad (= c \cdot t) \quad [\text{m}] \quad [\text{m/s}] \quad [1/\text{s}]$$

1.5 Způsob šíření rádiových signálů

Rádiové signály se šíří ve volném prostoru přímočaře jako elektromagnetická vlna. V blízkosti zemského povrchu závisí způsob šíření na frekvenci:

- Dlouhé a střední vlny mají tendenci ohýbat se podél zemského povrchu a dosahují „za obzor“.
- Krátké vlny mají schopnost odrážet se od ionosféry – dosah je značný, za příznivých podmínek mohou oběhnout celou zemkouli.
- Velmi krátké vlny se šíří přímočaře, jejich dosah je omezený, ale odrážejí se od různých překážek a jejich použití je výhodné v zastavěných oblastech.

2 ANTÉNY

Antény slouží k vyzáření rádiového signálu (elektromagnetické energie) přiváděného z vf. výkonového zesilovače vysílače do okolního prostředí a v opačném směru k příjmu rádiového signálu z okolního prostředí.

Podrobněji ve skriptech v téže složce v souboru „**5. Antény.doc** „

2.1 Vyzařovací charakteristika antény

Vyzařovací charakteristika antény poskytuje informace o tom, s jakou intenzitou v daném směru anténa vyzařuje.

Všesměrové antény vyzařují rovnoměrně ve všech směrech

Směrové antény vyzařují většinu vf. výkonu v daném segmentu (kde vykazují zisk oproti všesměrové anténě). V ostatních směrech je vyzařování potlačeno.

2.2 Impedance antény

Největší účinnost přenosu výkonu je za podmínky, kdy vstupní impedance antény je rovna výstupní impedanci zesilovače – této impedanci musí odpovídat i propojovací kabel. Při splnění této podmínky se veškerý výkon vyzáří a neodráží se zpět od antény k zesilovači.

Impedance je ve většině frekvenčních pásem normalizována na **50 Ω**, u televizních antén **75 Ω** nesymetrických, resp. **300 Ω** symetrických.

2.3 Mechanické rozměry antény

Mechanické rozměry antény odpovídají frekvenci rádiového signálu **f** (délce vlny **λ**), který má anténa vyzařovat, proto se dá pohledem zhruba určit, pro které frekvenční pásmo je anténa určena.

Většina všesměrových antén je **prut** o délce **λ/4**, pro nejběžnější pásma tedy:

Frekvence f [MHz]	80	160	300	450	900	1800
Délka vlny λ [m]	3,75	1,875	1	0,666667	0,333333	0,166667
Délka prutu λ/4 [m]	0,9375	0,46875	0,25	0,166667	0,083333	0,041667
Délka prutu λ/4 [mm]	937,5	468,75	250	166,6667	83,33333	41,66667

Směrové antény typu YAGI se skládá z několika **prvků** (dipól, reflektory, direktory) o délce zhruba **λ/2**, tedy:

Frekvence f [MHz]	80	160	300	450	900	1800
Délka vlny λ [m]	3,75	1,875	1	0,666667	0,333333	0,166667
Délka prvku λ/2 [m]	1,875	0,9375	0,5	0,333333	0,166667	0,083333
Délka prvku λ/2 [mm]	1875	937,5	500	333,3333	166,6667	83,33333